

Wojska litewskie pod komendą hetmana wielkiego Janusza Radziwiłła – Kiejdany, jesień 1655 r.

20 października 1655 roku w Kiejdanach doszło do podpisania umowy oddającej Wielkie Księstwo Litewskie pod protekcję Szwecji. Głównymi inicjatorami tego wydarzenia byli hetman wielki litewski Janusz Radziwiłł i koniuszy wielki litewski Bogusław Radziwiłł (kuzyn hetmana). Układ podpisało 1163 magnatów, szlachciców i żołnierzy litewskich. Dzięki temu możemy zrekonstruować zgrupowanie wojsk pod komendą hetmana, które stacjonowało wtedy w Kiejdanach. Jednostki, których obecność jest tam potwierdzona, to:

- husaria: chorągiew Hrehorego Mirskiego, strażnika wielkiego litewskiego, i chorągiew Jerzego Karola Hlebowicza, starosty żmudzkiego,
- jazda kozacka: chorągiew Samuela Komorowskiego, oboźnego wielkiego, i chorągiew Bogusława Słuszki, podskarbiego nadwornego,
- rajtaria: regiment hetmana Janusza Radziwiłła, regiment hetmana polnego Wincentego Gosiewskiego (pod oberster lejtantem Krzysztofem von Grothhussem), kompania Ernesta Jana Korffa,

- dragonia: regiment Ernesta Jana Korffa (pod majorem Richardem von Puttkamerem), regiment Macieja Gosiewskiego, regiment Erdmana von Gantzko, skwadron Samuela Komorowskiego, prawdopodobnie także kompania Jerzego Karola Hlebowicza,
- piechota cudzoziemska: regiment Janusza Radziwiłła (pod oberster lejtantem Janem von Ottenhausenem) i regiment Wilhelma Ernesta Korffa, starosty orleńskiego,
- piechota polsko-węgierska: chorągiew Samuela Bohdana Juszkiewicza, chorągiew Marcina Błędowskiego i Jana Dmochowskiego.

Losy tych oddziałów po podpisaniu umowy były bardzo różne. Wiele z nich rozpadło się, a oficerowie i żołnierze przeszli na służbę polską, szwedzką i kurlandzką. Część pozostała wierna Radziwiłłom broniąc Tykocina w latach 1655-1657 i walcząc pod komendą księcia Bogusława Radziwiłła. Regiment piechoty Janusza Radziwiłła i chorągiew husarii Mirskiego znalazły się na służbie szwedzkiej.

Janusz Radziwiłł (1612-1655), książę na Birzach i Dubience, hetman polny litewski (od 1646 r.), hetman wielki litewski (od 1654). Jeden z najzdolniejszych dowódców litewskich. Walczył przeciwko Kozakom (dwukrotnie pod Łojowem – w 1649 i 1651 r. oraz pod Białą Cerkwią w 1651), a także Moskwie (wyprawa smoleńska 1633-1634 oraz kampanie 1654-1655). Chętnie wykorzystywał wojska cudzoziemskie autoramentu. W „Potopie” Sienkiewicza przedstawiony jako zdrajca ojczyzny. W rzeczywistości jego postępowanie nie było tak jednoznaczne – w obliczu śmiertelnego zagrożenia dla Wielkiego Księstwa Litewskiego ze strony Moskwy i znikomego wsparcia ze strony Korony, ks. Janusz zmuszony był szukać pomocy u Szwedów.

Formacja	Ruch	Odporność	Morale	Wyszkolenie	Walka Wręcz	Strzelanie	Broń	Skuteczność	Zasięg	Zasady specjalne
Radziwiłł	20/+20	5	7	5	1	1	Broń ręczna	0	WW	Dowódca
							Pistolety	0	5	Mało amunicji

1. Dowodzenie: ■ ■ ■ ■ ■

Janusz Radziwiłł może dowodzić Zgrupowaniem *Wojska księcia Janusza Radziwiłła – jesień 1655* (nie ma wtedy zasad specjalnych). Jest to zgrupowanie litewskie.

Może stanąć także na czele dwóch Dywizji:

- Wojska wierne ks. Januszowi Radziwiłłowi – jesień 1655 (dywizja litewska). Jego koszt to 5 PS.
- Dywizja litewska (1649-1654) – kosztuje wtedy 7 PS.

Jako dowódca Dywizji posiada następujące zasady:

Surowy

Dopóki Dowódca żyje, wszystkie pułki w jego armii mają Poziom Motywacji o 1 wyższy niż normalnie. Jeżeli ks. Janusz Radziwiłł zginie lub ucieknie poza pole bitwy, mają Poziom Motywacji o 1 niższy niż normalnie

Weteran

Trudno go zaskoczyć. Jeżeli jest Wodzem Naczelnym, wybiera kto ma Inicjatywę w pierwszej turze. Jeżeli dwóch lub więcej Wodzów Naczelnych ma tę zdolność, to ta zdolność nie działa.

Doskonały dowódca (wojska cudzoziemskiego autoramentu)

W każdej turze otrzymuje darmowy punkt Rozkazu. Może go użyć tylko aby wydać Rozkaz Jednostce lub przekazać Dowódcy następujących pułków: regiment piechoty (starego i nowego typu), regiment dragonii (dowolny), regiment rajtarii.

Zasady specjalne:
NA WŁASNEJ ZIEMI, PEŁYWANIE

Straż przednia:

Skwadron dragonów (doborowych)

ALBO

Skwadron rajtarów

Janusz Radziwiłł

Podstawa Zgrupowania:

PS: 8

Skwadron doborowej jazdy kozackiej ★

Skwadron muszkieterów

Blok pikinierów

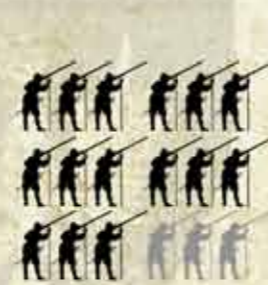
ALBO

ALBO

PZ -1

Skwadron doborowych rajtarów ★

Skwadron muszkieterów

PZ -3

Rotmistrz

Wóz transportowy ★
+1 PS

+3

PZ -1

Działo regimentowe 3f ★
+1 PS

UWAGI:

+1 PS za Rotmistrza

Dodatkowe jednostki:

poziom I

+2 PS
PZ -1

Chorągiew husarska ★★
Hrehorego Mirskiego

ALBO

+2 PS
PZ -2

Skwadron rajtarów

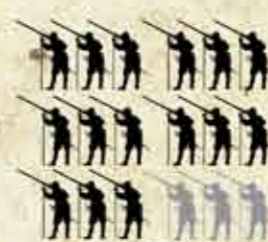
poziom II

+2 PS
PZ -2

Skwadron rajtarów

ALBO

+2 PS

Skwadron muszkieterów
starego typu

poziom III

+3 PS
PZ -2

Skwadron doborowych rajtarów ★

ALBO

+2 PS
PZ +2

Skwadron dragonów (doborowych)

ALBO

+2 PS
PZ -1

Skwadron opancerzonych pikinierów

poziom IV

+2 PS
PZ -1

Chorągiew husarska ★★
Karola Hlebowicza

ALBO

+2 PS

Skwadron muszkieterów

ALBO

+2 PS
PZ -1

Blok pikinierów

chorągiew piechoty
Polsko-węgierskiej
+1 PS

Pułkownik
-1

Działo regimentowe 3f ★
+1 PS

chorągiew piechoty
Polsko-węgierskiej
+1 PS

Major

UWAGI:

- +1 PS za 2 dowolne podstawki kozaków, dragonów, rajtarów z podstawy lub jednostek dodatkowych.
- +1 PS za 3 dowolne podstawki muszkieterów albo pikinierów z podstawy lub jednostek dodatkowych.
- +1 PS za Pułkownika
- +1 PS za Majora
- * Nie możesz mieć więcej skwadronów rajtarów w pancerzach niż nieopancerzonych.
- * Piechota polsko węgierska może być wyposażona w muszkiety za 1 za obie chorągwie.

- * Możesz połączyć chorągwie piechoty polsko węgierskiej w jeden skwadron.
- * Możesz połączyć chorągwie husarskie w jeden Skwadron.
- * Możesz wystawić husarię bez kopii. Chorągiew bez kopii nie daje kary do PZ. Jeżeli wystawisz 2 chorągwie bez kopii, to siła Zgrupowania jest zmniejszana o 1.
- * Możesz utworzyć maksymalnie 2 batalie. Każdą składającą się z 1 bloku pikinierów (dowolnych) 1-2 skwadronów muszkieterów (dowolnych) i 0-2 dział regimentowych.
- * Nie możesz wystawić więcej bloków pikinierów niż skwadronów muszkieterów.

Wojska wierne ks. Januszowi Radziwiłłowi – jesień 1655

Zasady specjalne:
KŁOPOTY SKARBOWE, NA WŁASNEJ ZIEMI

Podstawa
dywizji

Regiment piechoty
starego typu

Regiment
rajtarii

Regiment
dragonii
(dowolny)

Dodatkowe
pułki
(maks. 2)

Regiment piechoty
nowego typu

Regiment
rajtarii

Regiment
dragonii
(dowolny)

Artyleria

Lekkie działa

UWAGI: +1 PS za każde lekkie działo

Jednostki dodatkowe
(max. ilość pułków + 2)

Chorągiew husarii
Hrehorego Mirskiego
+2 PS

Chorągiew husarii
Jerzego Karola Hlebowicza
+2 PS

Chorągiew kozacka
Samuela Komorowskiego
+1 PS
(bez rohatoryn i kałkanów)

Chorągiew kozacka
Bogusława Słuszki
+1 PS
(bez rohatoryn i kałkanów)

Chorągiew piechoty
polsko-węgierskiej
Samuela Bohdana Juszkiewicza
+1 PS
(może być wyposażona w muszkiety)

Chorągiew piechoty
polsko-węgierskiej
Marcina Błędowskiego
+1 PS
(może być wyposażona w muszkiety)

Chorągiew piechoty
polsko-węgierskiej
Jana Dmochowskiego
+1 PS
(może być wyposażona w muszkiety)